Zprávy zahraniční.

Papež mrtev.

Zemřel konečně po dlouhém zápase včera o čtvrté hodině odpolední.

Řím, 21. č'ce. — Papež Lev XIII. jest mrtev. Zemřel krátce po čtvrté hodině odpolední (asi o 9. hodině ráno dle chicagského času). Smrt jeho po dlouhé agonii a úplném vysílení nebyla bezbolestná.

Dnes sejde se "svatá kolej" kardinálů, aby smrt jeho zjistila. Vláda nad církví přešla do rukou kardinála Oreglie, jenž je kancléřem kardinálské koleje.

Mrtvola zůstala ležeti v ložnici, v níž papež posledních čtrnáct dní strávil. Zůstane tam tak dlouho, až bude smrt zjištěna. Jest pouze pokryta šarlatovým rouchem a kardinálský klobouk leží na polštáři nad hlavou. Vatikánští gardisté vespolek s mnichy Františkány ji hlídají. Mrtvola má podvázanou bradu hedvábným šátkem.

Dnes sejdou se kardinálové ku zjištění smrti. To děje se dle starého zvyku tím, že se do čela zemřelého několikráte udeří stříbrným kladívkem.

Pohřeb bude se odbývati teprvé devátý den po smrti. Do té doby bude mrtvola vystavena nejprvé v paláci, potom v chrámě sv. Petra.

Smrt papežova byla sice tichá, ale nikoli bezbolestná. Hodinu před tím obrátil se k dru. Laponimu a svému sluhovi Piovi Centrovi a naříkal: "Bolesti, které snáším, jsou hrozné." Další jeho slova, jimiž shromážděné žehnal, nebyla již srozumitelná.

V místnosti shromážděni byli všichni kardinálové, kteří jsou v Římě přítomni, dále papežovi synovci a jiné příbuzenstvo. Kardinál Vannuteli, papežův zpovědník, ještě v poslední chvíli znovu mu dával rozhřešení.

Stav nemocného se měnil. Jednou byl v úplném bezvědomí, potom snášel veliké bolesti. Když zemřel, přiblížil doktor Lapponi rozžatou svíčku k jeho ústům, a když ta neplála, prohlásil, že smrt nastala.

Kardinál Oreglia ujal se hned vlády nad Vatikánem a prvním jeho skutkem bylo, že vypověděl s paláce "všecky, kdož tam nemají co dělat," zvláště zpravodaje. Kardinál Oreglia jest pravým opakem Lva XIII., tělesně i duševně. Jest vysoké, silné postavy, malomluvný, přísný, nesnášelivý a zvyklý poroučeti. Však je jisto, že dovede udržeti pořádek.

Ze všech stran hrnuly se do Říma telegramy soustrasti. Jedním z prvních byl od presidenta Roosevelta, podepsaný státním tajemníkem Hayem. Rakouský císař dal telegrafovati ze svého letohrádku v Išlu, ale nikoli kancléři Rampollovi, kterého nenávidí, nýbrž papežskému vyslanci ve Vídni, kardinálu Talianimu.

Myslí se, že se kardinálové k nové volbě sejdou 3. srpna. Hlasování koná se pak dvakrát denně, až dojde k dohodnutí. Myslí se, že rozhodující slovo budou míti kardinálové cizí, poněvadž ti jsou vzdáleni sporů mezi biskupy římskými a pak, vzhledem k tomu, že nový papež bude zase Ital, nebude žádných sporů národnostních. Jedna věc jest jista, totiž, že bude zápas velmi tuhý. Ještě nikdy snad nebylo tolik kandidátů stejně silných, jako nyní. Lev XIII. měl jen jednoho protikandidáta, kardinála Bilia, který dobrovolně odstoupil, když poznal, že není oblíben u velmocí. Nyní to bude jiné, ale jak poměry ukazují, Gotti má stále ještě nejlepší vyhlídky na zvolení. Za deset dní se ovšem může mnoho změnit.

Život a význam Lva XIII.

Význam papeže Lva XIII. možno náležitě oceniti jen tenkráte, porovnáme-li jej k jeho předchůdci Piu IX. Pius měl titul "pobožný", Lva nazývali "moudrým". A to zajisté ne bez příčiny. Pius celý život ztrávil v boji. Nerozpakoval se vésti války a sbírati vojska z celého světa, aby své světské panství uhájil, potýkal se s nově utvořenou německou říší a kráčel od porážky k porážce. Když umíral, byla církev ve stavu velice zbědovaném. Dnes, po dvacetipětileté vládě Lva XIII. má církev lepší organizaci a kázeň nežli měla kdykoli jindy za padesát posledních roků.

Lev XIII. byl diplomat a svou diplomacií pravidelně vítězil. Boj s Bismarkem ukončil úplným vítězstvím církve a dnes jsou katolíci v Německu nejmocnější oporou státu. Lev XIII. udržel si přízeň států katolických a získal protestantské. Anglie a Amerika sklání se dnes před Římem. Krátce před smrtí papežovou navštívili jej panovníci největších protestantských států světa, král Eduard a císař Vilém. Car Mikuláš a president Loubet slíbili návštěvu tohoto léta. I šah perský přišel se papeži poklonit. Za čtvrt století bylo Lvem XIII. získáno mnoho z toho, co bylo ztraceno během staletí.

Kardinálové a hlavy církve dobře vědí, že těžko, velice těžko najdou za Lva XIII. schopného náhradníka. Žádný z kardinálů nyní kandidujících se mu nevyrovná. Význam jeho spočívá hlavně v tom, že rozuměl dobře moderním proudům a uměl z nich pro církev těžit. Modernisoval církev, ovšem v míře obmezené, pokud to šlo. Francouzům nařídil, aby se podrobili republice. Kdyby ho byli uposlechli, nemuselo dojít k nynějším protiklášterním bojům. Dovedl pochopiti i význam socialismu a upotřebiti ho ku podpoře církve, jak o tom svědčí jeho pověstná encyklika. Trpěl, ba povzbuzoval tak zvané "moderní katolické proudy" mezi kněžími v Německu, Rakousku a jinde, něco, co by jindy bylo stíháno jako kacířství. A hlavní věc — ze všeho toho měla církev prospěch.

Během posledních šestnácti let byl jeho pravou rukou státní sekretář Rampolla, však ten byl pouze učedníkem Lva XIII. Papež sám vždycky udával ton a byl ředitelem vatikánské politiky. O něm nelze říci, že by se byl dal od někoho voditi.

Lev XIII. byl čtvrtým synem hraběte Dominika Pecciho a narodil se 2. března 1810 v městečku Carpinetto Romano. Křestním jménem nazýval se Jáchym Vincenc. Rodina nebyla právě bohata. Mladý Jáchym vychován Jezovity, r. 1837 vysvěcen na kněze. Již před tím byl ve službách papeže Řehoře XVI., který záhy poznal jeho schopnosti. R. 1843 stal se nunciem (papežským vyslancem) u belgického dvora a osvědčil se jako výtečný diplomat v dobách nejobtížnějších. Tři leta na to stal se biskupem v Perugii a zůstal ním plné 32 roky. Teprvé pět měsíců před tím, než se stal papežem, jmenován byl kardinálem. Bylo to koncem září 1877. Dne 5. února 1878 zemřel papež Pius IX. a kardinál Pecci, který byl tenkráte vatinkánským kancléřem, asi jako nyní arcibiskup Oreglia, ujal se vlády nad církví a řídil kardinálské konklave. To se sešlo 18. února a při třetím hlasování zvolilo Pecciho papežem. Tento přijal volbu a dal si jméno Lev XIII.

Volba nového papeže.

Podle církevního zákona, přijatého r. 1274, musí kardinálové sejíti se nejdéle během 10 dnů od smrti papeže k nové volbě. Sejdou se v dolejší místnosti vatikánské, a jakmile poslední z nich do paláce vkročí, zazdí se dvéře i okna tak, aby odtud nebylo východu. Tam musí kardinálové vytrvati při uskrovnělé stravě tak dlouho, až zvolí papeže nového. Volební lístky pálí se po každém odhlasování a kouř, ze zvláštního komína vycházející, oznamuje vždy obyvatelstvu římskému, kdykoli jedno odhlasování bylo skončeno. Přísný zákon tento přijat byl proto, že se volba papeže nezřídka protahovala a jednou (ve 13. století) zůstal stolec papežský celé dva roky neobsazen.

Dnešní den zjištěna byla smrt úředním způsobem, což se děje za ceremonií velmi zvláštních. Nejdříve byla mrtvola balsamována, což vzalo šest hodin. Potom se shromáždili všichni kardinálové v Římě přítomní, jichž jest 29, ve Vatikáně a kardinál Oreglia, carmelengo kardinálské koleje, vedl je do místnosti, kde mrtvola papežova leží. Tam byly již provedeny nemalé změny a ložnice nemocného změněna zatím v kapli, v jejímž jednom koutě postaven byl oltář. Bílý závoj odstraněn s mrtvoly a přítomní přistupovali jeden po druhém, aby se na ni podívali. Konečně camerlengo pokropil mrtvolu svěcenou vodou a volal třikráte: "Jáchyme!" (křestní jméno papežovo.) Pak, obrácen k přítomným, oznámil: "Papa vere mortuus est", (papež jest opravdu mrtev.) Potom zpívali kardinálové "de profundis", mrtvola znovu pokropena a přikročeno k obřadu druhému. Camerlengo sňal s prstu mrtvého svatopeterský prsten, na němž jest znázorněn rybář. Tento bude později rozbit u přítomnosti kardinálů a příští papež dostane prsten nový.

Balsamování mrtvoly provedeno bylo pod dozorem dra. Lapponiho a jeho syna čtyřmi nejlepšími lékaři vatikánskými. Také lékař švýcarské gardy byl přítomen. Nejprvé byla mrtvola řádně umyta a pak lékaři vstřikovali do žil látky, které hnití zabraňují. Zároveň podniknuta posmrtní sekce, jejímž účelem není jen zjištění příčiny smrti, ale i vynětí srdce a jiných tělesních orgánů, které se ukládají ve zvláštní kapli kostela svatopeterského. Také posmrtní maska ze sádry byla z obličeje mrtvého zhotovena.

Jakmile udeřila osmá hodina ranní, počaly najednou zníti všecky zvony kostelů římských, jichž jest 400. Podobné zvonění ohlášeno bude na některý den po celém katolickém světě a bude trvati celou hodinu.

Ve Vatikáně jest klid, aspoň zdánlivý. Kardinál Oreglia vydal provolání ku švýcarským strážím, v němž praví: "Poměry k italské vládě jsou sice lepší než v roce 1878 a policie bude střežit město venkovní, však proto přec jest třeba, aby každý gardista konal svoji povinnost' s bdělostí největší."

Císař Vilém poslal ze své cesty po Norvéžsku telegram tak bombastický, jaký on jedině napsati dovede. Praví v něm mimo jiné: "Jsem velmi bolestně dojat smutnou zprávou, již jsem právě obdržel. Posílám vznešené koleji kardinálské vyslovení své nejhlubší soustrasti nad bolestnou ztrátou, kterou římsko-katolická církev právě utrpěla úmrtím papeže. Podržím vždycky ve věrné paměti postavu tohoto vznešeného starce, který byl také mým přítelem a jehožto neobyčejné dary srdce i ducha překvapily mne neobyčejně při mé poslední návštěvě v Římě. Vilém, císař a král."

Rozumí se samo sebou, že se jeví největší zájem o to, kdo bude papežem příštím. Myslí se, že se konklave sejde hned 1. srpna ale práce jeho pokračovati bude asi velice zvolna, tak že snad i australský kardinál Moran bude míti dosti času přijeti před koncem zasedání a volby se súčastniti. Ohledně výsledku počítá se, že ani jediný z tak zvaných "nejsilnějších" kandidátů nynějších nemůže ani z daleka spoléhati na nějakou jistotu. Výsledek může býti překvapující a papežem může býti zvolen někdo, o kom se dosud ani nemluví. Cizí kardinálové budou míti bezpochyby rozhodující slovo.

Řím, 21. července. — Brzo po úmrtí papežově nastal v Římě klid a město má dnes obyčejné vzezření. Zvláštní náhodou včera připadaly narozeniny královny-vdovy Markéty, a proto bylo město ozdobeno prapory. Když byla oznámena papežova smrt, byly prapory sňaty. Ministři se ihned sešli a předseda, Zanardelli, který jest zároveň ministrem vnitra, učinil nejrozsáhlejší policejní opatření na hlídání Vatikánu. Státní smutek však italská vláda neprohlásí, poněvadž její nepřátelství s Vatikánem nebylo dosud aspoň úředně odstraněno.

Smrt papežova sama sebou přináší rozsáhlé změny ve vatikánských hodnostech. Všichni hodnostáři, jejichž jmenování na papeži závisí, od státního tajemníka dolů, pozbývají svých úřadů. Pouze sbor propagandy, jenž řídí církevní záležitosti ve státech nekatolických a jemuž stojí v čele kardinál Gotti, zůstane nedotčen. — Bližší podrobnosti o volbě nového papeže, která se v konklave koná, jsou asi následující: Kardinálové nesmí se sejíti později, nežli dvanáctý den od smrti papeže, ale desátý den bývá obyčejným. Zasedání koná se obyčejně v kapli sixtinské, uvnitř Vatikánu. Kardinálové nejprve přítomni jsou zvláštní mši, a vyzývání ducha svatého, a pak skládají přísahu, že budou volbu konati dle svého nejlepšího svědomí. — Pak vejdou dovnitř paláce, z něhož pak není východu. Při dosavadních volbách se zazdívaly dvéře a okna, nyní se očekává, že budou pouze dvéře zamčeny.

Každý den koná se jedná volba vlastní, dopoledne, a druhá doplňovací, odpoledne. Ku zvolení je třeba o jeden hlas více, než obnáší dvoutřetinová většina. Každý kardinal napíše na lístek jméno a odevzdá jej do zlatého kalicha, odkud je šest sčítatelů vybírá a počítá. Nedocílí-li se většiny ráno, koná se doplňovací volba odpoledne tím způsobem, že se hlasuje pro kandidáta, jenž dostal hlasů nejvíce. Kardinálové pak pouze napíší na lístek "svoluji" anebo "nesvoluji."

Sbor kardinálů má míti sedmdesát členů, ale z pravidla nikdy není úplný, poněvadž staří kardinálové ustavičně umírají. Nyní jest obsazeno asi šedesát míst, ale sejde-li se k volbě padesát kardinálů, bude to mnoho. Každá katolická vláda, totiž Rakousko, Španělsko, Francie a Portugalsko, má právo vetovati volbu jednoho z kardinálů, který by se jim nelíbil, a také se to již stalo. Možná, že na to dojde i tentokráte.

Mrtvola přenesena do kostela.

Řím, 22. č'ce. — Dnes večer byla mrtvola papežova přenesena do basiliky svatého Petra a zítra (ve středu) ráno bude míti obecenstvo přístup k ní. Dovolení toto trvati bude do soboty.

Během dne sešli se kardinálové v Římě přítomní a usnesli se, pořádati volbu nového papeže dle těchže pravidel, dle nichž se volilo po smrti Pia IX. Dr. Lapponi podával kardinálu Oregliovi zprávu o posmrtní prohlídce mrtvoly a udává v ní, že nenalezl žádné známky rakoviny.

Mrtvola odpočívala ve Vatikáně až do páté hodiny odpolední. Krátce před tím, než bylo její převezení podniknuto, byli všichni diváci a návštěvníci z chrámu svatého Petra vypuzeni a kostel zavřen. Asi padesát tesařů dalo se na rychlo do práce a zřídilo plot asi pět stop vysoký, který kostel ohražuje. Je to k vůli tomu, aby zítra bylo možno v pořádku udržet zástupy lidu, až budou k mrtvole do kostela vcházet a odcházet.

Před osmou hodinou večerní byla mrtvola převlečena do všech odznaků papežské moci a v největší slávě a okázalosti přenesena do kostela. Všichni kardinálové, všichni duchovní hodnostáři, diplomaté i gardisté se súčastnili tohoto průvodu, nádhernějšího, než v jakém který panovník bývá do hrobu nesen. Za noci zůstali u mrtvoly švýcarští gardisté.

Mrtvola odpočívá na vysokém katafalku za mříží, z níž ven vynikají pouze nohy, které líbány budou od věřících. Mrtvola jest vyhublá, takřka jen kosti a kůže. V rukou drží malý krucifix a přes něj má obtočený růženec.

Současně konán byl pohřeb vnitřností, jež byly z mrtvoly papežovy při posmrtní prohlídce vyňaty. Dle starého zvyku ukládají se tyto částky těla každého papeže do kaple svatého Vincence a Anastasia, jež není na pozemku vatikánském. Pouze z mrtvoly Pia IX. nebyly vyňaty, a to proto, že tenkráte trvalo ještě nepřátelství s italskou vládou a pořadatelé pohřbu nechtěli půdu vatikánskou opustiti. Hrobka, do níž se ostatky tyto dávají, nebyla otevřena již od r. 1846. Nyní, když byla urna přinesena, vzpoměli si teprvé pořadatelé, že nemají klíč od hrobky. Bylo několik klíčů přineseno, ale žádný se nehodil a konečně musily býti dvéře vyraženy.

Pod předsednictvím camerlenga Oreglie sešli se kardinálové a usnesli se, zachovati při volbě všechna pravidla z posledního konklave z r. 1878. Pouze usneseno, zachovávati přísnější uzavřenost konklave. V roce onom německý kardinál Hohenlohe dával si přinášeti potravu z hotelu a prostřednictvím sluhy dodával Bismarkovi a Crispimu zprávu o tom, co se ve Vatikáně děje. Nikdo by nebyl věřil, že se může zbožný muž takových podvodů dopouštět, kdyby nebyl býval při tom lapen. Nyní bude opatrnost mnohem větší.

Poslední vůle zemřelého dosud otevřena nebyla. Jest uložena v jeho komnatách, které jsou dosud zapečetěny. Jeden římský list přináší zprávu, že soukromé jmění papežovo odhadnuto bylo na $15,000.000. Toto připadne asi celé církvi.

Italští kardinálové žárlí na to, že letos, následkem velkého počtu cizinců, bude jejich volební vliv obmezen. Proto někteří z nich kárají v novinách amerického kardinála Gibbonsa a australského Morana, že se vydali z domova na cestu do Říma dříve ještě nežli byl papež skutečně mrtev. Vyčítají jim nedočkavost a neúctu. Gibbons pracuje o to, aby papežský úřad odevzdán byl některému cizinci, ale nezdá se, že by se to povedlo.

Císař Vilém jmenoval svým zástupcem při papežově pohřbu prince Bedřicha Leopolda, syna známého pruského vojevůdce prince Bedřicha Karla.

KARDINÁL GOTTI PRAVDĚPODOBNÝ NÁSTUPCE LVA XIII.

RAKOUSKO-UHERSKO.

Stávky.

Vídeň, 21. července. — V Anina, v Uhrách, vyšlo na stávku 1400 dělníků, zaměstnaných ve strojovnách. Asi 3000 horníků a slévačů v témže okolí chystá se příkladu jejich následovati.

Zřizují vlastní dopravu.

Budapešť, 22. č'ce. — Uherská paroplavební společnost činí pokusy, vypůjčiti se několik millionů korun, za něž by zbudovala parníky k přepravě vystěhovalců uherských za moře. Všecky dosavádní pokusy, vypravovati vystěhovalce přes Rjeku, selhaly, poněvadž není k tomu lo[illegible] Mimo to se zakládá uherská [illegible] lonisační banka, jejímž úč[illegible] ovšem nebude vystěhoval[illegible] něžně podporovati, nýbr[illegible] peněz se ujímati a dl[illegible]sti i v cizině z nich těž[illegible]je se to hlavně na odpo[illegible] poslance Ludvíka L[illegible], který nedávno po Spoj. Státech cestoval a přistěhovalecké poměry vyšetřoval.

RUSKO.

Witte bude kancléřem.

Jak již bylo jednou sděleno, očekává se brzké jmenování finančního ministra Witteho kancléřem říše ruské, kterýžto úřad nebyl obsazen již od smrti Gorčagovy, od počátku let osmdesátých. To by znamenalo též přesazení Wittovo z odboru financí do odboru pro zahraniční záležitosti. Ministr Lambsdorff poděkuje se bezpochyby z úřadu toho, ač zůstane i na dále členem státní rady. Nástupcem Wittovým bude bezpochyby státní rada Suchomilov.

TURECKO.

Nepokoje v Macedonii.

Cařihrad, 22. č'ce. — Ze Soluně vyslán byl jeden prapor k posílení turecké posádky v Doiranu. U Doiranu mají nyní Turci 1100 vojáků, kteří mají velmi těžké postavení. Vláda rozpustila šestnáct praporů, ale nyní musila jiných jedenáct znovu do zbraní povolati.

Vídeň, 22. č'ce. — Členové macedonského revolučního výboru přepadli dnes bulharského arcikněze Missaila a spůsobili mu smrtelná poranění.

VELKÁ BRITANIE.

Pozemková předloha zákonem.

Londýn, 22. č'ce. — Pozemková předloha přijata byla dnes sněmovnou poslaneckou ve třetím čtení 317 proti 20 hlasům. Přijetí její vyvolalo u Irčanů veliké uspokojení a vůdce jejich, John Redmond, blahopřál ministru pro Irsko, Wyndhamovi, k tomuto úspěchu. Pravil, že sice strana jeho s předlohou úplně spokojena není, ale vidí v ní přece jen veliký pokrok a doufá, že napjetí mezi Irskem a Anglií se značně uleví. V podobném smyslu mluvil i předseda ministerstva, Balfour. "Times" oznamují, že parlament bude brzy rozpuštěn a že někdy v březnu odbývány budou nové volby.

Králova návštěva v Irsku.

Král s královnou a princeznou Viktorií koná cestu po Irsku, jejíž účel jest patrně politický, získání irské přízně. Včera přijel do hlavního města Dublina, ale tam bylo viděti, že do smíření Irčanů s Angličany jest přece ještě jen daleko. Vítání bylo dosti chladné, čistě jen úřední, a radnice, která je v rukou vlastenecké strany irské, nebyla prapory ozdobena. Není-li král Eduard přítelem Irčanů, má aspoň ve věci té náhledy daleko pokročilejší nežli jeho matka i myslí se, že se o uchlácholení jich nemálo přičiní.

ČÍNA.

Veliké válečné přípravy.

Londýn, 22. č'ce. — Z Oděsy, v jižním Rusku, oznamuje se sem, že ze středních a severních posádek ruských sebráno bylo na rychlo vojsko o 128.000 mužích a posláno tam, odkud bude moci býti v pádu potřeby rychle dopraveno do Číny.

Když se ministr Kuropatkin před nedávnem ze své cesty po Číně vrátil, svolána byla ihned v Petrohradě státní rada a pod předsednictvím carovým konala dlouhou schůzi. Není pochyby, že se jednalo o záležitostech mandžurských.

Z Kronstadtu vyjede tyto dny do Číny jedenáct torpedových lodic, aby sesílily tamější ruské loďstvo. Všecky tyto přípravy jsou rázu dosti povážlivého a svědčí o tom, že na dalekém východě krise se přiostřuje.

Z Japanska se oznamuje, že není vláda mikadova spokojena s ujištěním, kterého se dostalo Spoj. Státům od Ruska a stojí na tom, aby byly přístavy mandžurské otevřeny hned v souhlase s vyklizením smlouvou. Dovolává se pomoci Anglie, ale ta, jako obyčejně neslyší.

JIŽNÍ AFRIKA.

Vláda železné ruky.

Londýn, 20. července. — Poslední řeči v parlamentu tohoto týdne pronesené ukazují, že se rozprchly všecky Chamberlainovy plány o zlatém míru v jižní Africe. Boeři nedostanou žádnou samosprávu, ba ani z daleka nebudou míti žádného vlivu na řízení země. Nebudou připuštěni do poradních sborů, jaké [illegible] založeny anglickým [illegible]rům a jiným vyšším ú[illegible]kům k ruce. Vládu povedou [illegible]edníci z Anglie ustanovení, kteří budou míti ku pomoci 25.000 vojáků, a to tak dlouho, pokud Angličany výlohy tyto neomrzí. Minulý týden oznámil to ministr války v parlamentě. Vojsko to bude "vybrané", nejhorší to metla, jaká může jižní Afriku stihnouti. Budou to samé pluky "posádkové," v nichž slouží v Anglii vojáci staří, kteří už na vojně zvykli a k jinému nejsou. Vláda totiž doufá, že se sebranka ta v Africe usadí. Anglie se jich šťastně zbaví a v Africe budou po vysloužení vojenské lhůty tvořit "loyalní obyvatelstvo," které má tvořiti protiváhu boerskému živlu. Vláda rozhodla se na tuto posádku platiti dodatečně o $7,000.000 více, nežli by stála, kdyby byla vydržována v Anglii.

Tento smutný stav jižní Afriky má patrně na svědomí lord Milner, který vládne neobmezeně nad Afrikou již od ukončení války. Anglické časopisy ostře mu to vytýkají a volají po jeho odvolání, však jest velice pochybno, že by jim vláda vyhověla, neboť nemá za něho náhrady. Milnerovi se zvláště vytýká, že obsazuje všechny úřady anglickými mladíky, syny politikářů, kteří by se doma neuživili, ač mezi Boery by měli býti lidé zkušení a vlivuplní.

Generál Botha, za války vrchní velitel Boerů a při jednání o mír jeden z nepovolanějších a nejskromnějších lidí, rozčílil se nad řádením Milnerovým tak, že vydal o tom ku svým krajanům provolání, v němž vrchního guvernéra ostře odsuzuje. Bude snad za to potrestán a časopisy radí vládě, aby jej vypověděla ze země. Ještě tužší boj vede proti vládě Dewet a jiní radikální vůdcové. Všichni Boeři prohlašují, že Angličané své sliby neplní a že obyvatelstvo pokořených zemí přímo obelstili. Obyvatelstvo země prozatím pilně pracuje na vzdělávání půdy a znovuzřizování svých spustošených farem.

Generál Botha vypravil se do Anglie a praví se, že se dá zvoliti do anglického parlamentu, neboť odtamtud bude moci nejlépe žaloby Boerů anglickému lidu i celému světu vyložiti.

Chicago, Ill., 23. července, 1903

Z Town of Lake.

Eman Feitl z čís. 4638 Wood ul. nalezen byl mrtev v příkopě u chodníku.

Jako bleskem roznesla se včera po Town of Lake zpráva, že časně ráno nalezen byl Eman Feitl z č. 4638 Wood, v pravém slova smyslu utopen, ač se to zdá býti nemožností, v příkopě právě u chodníku na Marshfield ave a 44. ul. Zpráva byla skutečně pravdiva. Bylo asi půl čtvrté včera ráno, když mlékař Hugo Reich, z č. 4603 Laflin ul. rozvážel v místech těch mléko. Pojednou zpozoroval, že v příkopě něco málo vodou naplněném, leží nějaký muž. Seskočil s vozu a šel se podívati. Muž ležel obličejem obrácen k zemi, voda mu pak dosahovala pouze do půl hlavy, nebylot' jí v příkopě více nežli asi 6 palců. Reich okamžitě poznal, že muž onen více nežije a proto pádil na policejní stanici na 47. a Paulina ul., kde příšerný svůj nález oznámil. V zápětí na to dostavila se na místo policie a mrtvola byla odvezena do pohrobnického závodu Kroeningova v č. 5137 již. Ashland av. Tam byl v ní poznán Eman Feitl. Asi o šesté hodině ráno dostavil se policist do bytu paní Feitlové by jí nešťastnou onu zprávu zvěstoval. Ta odebrala se s ním i hned do márnice, kdež také svého muže ztotožnila. Lze si představiti, jaký to na ubohou ženu mělo účinek. Jak ona pravila, odešel Feitl v úterý ráno do práce jako obyčejně, jsa úplně zdráv. Toho dne pracoval dlouho přes čas. Když však bylo již pozdě večer a on stále nepřicházel, umínila si, že se půjde podívat, kde by asi byl. Šla tudíž ještě se synem Stanislavem do hostince pana Kosáka na Ashland ave. mezi 42. a 43. ul. se nalézajícího. Tam však jí bylo řečeno, že Feitl odešel odtud hned v 8 h. večer a řekl prý, že jde domů. Domů ovšem nepřišel a paní Feitlová ho více nespatřila až ráno mrtvého. Kde byl, jak se to s ním přihodilo, nebude snad nikdy vypátráno, neboť ústa jeho jsou na věky uzavřena a jiných svědků není. Na mrtvole nebylo nalezeno žádných známek násilí a proto jest naprosto vyloučeno doměnka, že by bylo co jednati s vraždou. A o sebevraždě nemůže býti také řeči, neboť Feitl neměl k tomu vůbec žádných příčin a vedl se svoji rodinou vždy život spokojený. A pak, jistě by si k tomu vyhledl jiného místa, nežli ono bahniště, kdež musel býti smrtelný zápas pro něho hrozný. Spíše bude asi nejsprávnější doměnka, že stížen byl nějakou okamžitou chorobou a nemaje dosti síly, do příkopu sklesl, odkudž již více nepovstal. Včera byl odbýván nad ním částečný inkvest výp. koronerem, při kterém svědčila pouze paní Alžběta Feitlová, jeho žena. Nemohla říci nic jiného, nežli co tuto psáno. Feitl byl znám ve svém sousedstvu jako řádný a pečlivý otec rodiny, kterýž stále pracoval a rodinu svoji slušně živil. Koroner nepronesl dosud svůj úsudek, neb lékař chce pytvou zjistiti, zdaž Feitl nebyl stižen nějakou nemocí, která by byla vlastní příčinou jeho osudného skonu, tím míní, že snad Feitl v návalu nějakých křečí do bahnité vody spadl a tam se udusil.

Eman Feitl narodil se ve Vltavotýně v Čechách. V Americe dlel asi 16 roků. Zanechává po sobě ženu Alžbětu a čtyři dítky: 14 roků starého Stanislava, 13letou dceru Kláru, 8 roků starého Josefa a 5 roků starého Gustava. Patřil ku loži Slavie č. 2 Čes. Slov. Ryt. Dam a byl pak členem Royal Arcanum Dexter lože čís. 1020. Pohřeb bude zítra na Čes. Národní hřbitov.

Osobní.

Pan Josef Borkert, řídící učitel v Kostomlatech, přijel do Ameriky, zároveň se slovutným cestovatelem p. Vrázem, a zvěstoval nám také potěšení své návštěvy. Pan Borkert prázdnin školních využitkovati hledí způsobem nejrozmanitějším cestováním po cizích zemích, seznamování se s jich životem, zřízeními a zvyky. Amerika jistě zanechá v něm mnoho mocných dojmů. Přejeme p. Borkertovi, aby návštěva jeho v Americe přinesla mnoho užitku jemu i národu českému, jejž jistě bude hledět seznámiti s tím, co u nás shledá dobrého.

Chtěla se otrávit.

Po prudké hádce s manželem 20 roků stará Alice Burková chtěla se otráviti. Požila laudana a brzo zachvátily ji hrozné křeče. Byla co nejrychleji dopravena do nemocnice Wesleyho, kde lékaři čerpadlem jed z ní dostali a nyní již nachází se mimo veškeré nebezpečí.